

Разработените публикации са по проект QUALFARM, финансиран от програмата INTERREG „Гърция-България”, който цели да насърчава предприемаческото мислене и действие сред фермерите и предприемачите на територията на Хасковска област.

Ние повишаваме информираността на местните предприемачи с цел разгръщане на техния местен и трансграничен потенциал и възможностите за тяхното усъвършенстване, както на професионалните и личностните им умения, по-активно ползване на проектното финансиране, така и на идеите им за икономическо развитие.

ОСНОВНИ СЪПКИ ЗА ПОЛУЧАВАНЕ НА ПРОЕКТНО ФИНАНСИРАНЕ ЗА БИЗНЕСА

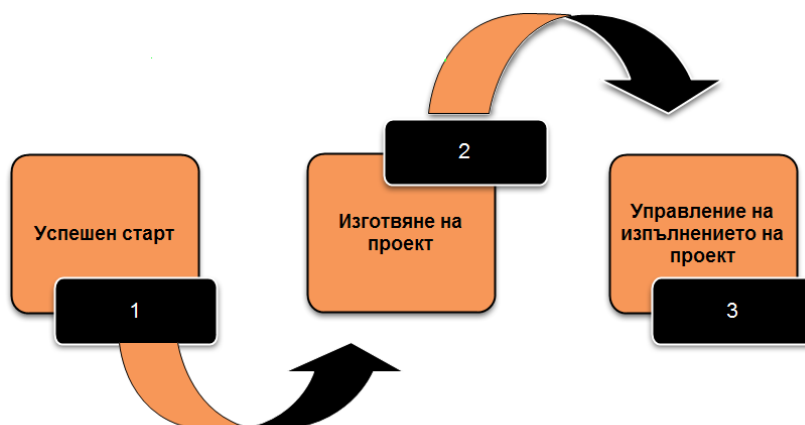

ОСНОВНИ ОПРЕДЕЛЕНИЯ И ОБЯСНЕНИЯ НА ВАЖНИ ВЪПРОСИ СВЪРЗАНИ С ПРОЕКТНОТО ФИНАНСИРАНЕ

- Какво е проект и какво е проектно предложение?
- Каква е разликата между бенефициент, бенефициер и изпълнител?
- Как се определя едно предприятие дали е микро, малко или средно?
- Каква работа извършва консултантът по проекта?
- Какво е Безвъзмездна Финансова Помощ?
- Какви видове финансираня са достъпни?
- Видове управление на средствата от ЕС.
- Финансиращи програми за бизнеса в периода 2021-2027 г.
- Как се отпуска Безвъзмездната Финансова Помощ /БФП/?
- Как се кандидатства за Безвъзмездна Финансова Помощ?
- Как да открием подходящата за нашата идея програма?
- Кой може да получи Безвъзмездна финансова помощ?
- Трябва ли задължително да се обърнете към консултант?
- Не бързайте, а обмислете внимателно посочените въпроси.
- Как да разработите проектно предложение с добро качество?
- Какво е успешен прокт/обобщение/;
- Нова национална дефиниция, която определя една община като „селски район“.
- Кои населени места се считат за необлагодетелствани райони?

КАКВО Е ПРОЕКТ И КАКВО Е ПРОЕКТНО ПРЕДЛОЖЕНИЕ?

Когато кандидатствате с проектна идея пред дадена програма, цялостната разработка на концепцията, съгласно изискванията на програмата до момента на получаване на одобрение и подписване на договор, вие работите по **проектното предложение**.

Терминът **проект** се използва след подписването на договор със съответния управляващ орган.

Проектното предложение е съвкупност от дейности, използващи ясно изразени човешки, материални и финансови ресурси, целящи постигането на ясно определена проектна цел и резултати в рамките на определено време. Всички проектни дейности са подчинени на крайната цел и на постигане на конкретните резултати, измерими с регламентираните проектни индикатори.

КАКВА Е РАЗЛИКАТА МЕЖДУ БЕНЕФИЦИЕНТ, БЕНЕФИЦИЕР И ИЗПЪЛНИТЕЛ?

В различните документи се срещат термините *бенефициент* и *бенефициер*, които придобиват все по-голяма популярност поради актуалните си значения, свързани с предоставянето на финансови средства от органи на ЕС или от други институции.

Двата термина произхождат от латинския език и имат противоположни значения, като с *бенефициент* се означава лицето (юридическо или физическо), което предоставя дадено право или благо на друго лице, а с термина *бенефициер* – лицето (юридическо или физическо), което получава това право или благо.

Впоследствие двата термина развиват нови значения, като *бенефициент* означава институцията, която предоставя финансови средства, а *бенефициер* – институцията, която ги получава. Двата термина често се бъркат.

Бенефициерите са лицата, които кандидатстват с проектно предложение, сключват договор с УО на дадената програма и отговарят за неговото изпълнение. За част от дейностите бенефициерът може да избере изпълнители.

Изпълнителите се избират чрез процедури по Закона за обществените поръчки (ЗОП) или по ПМС № 189/28.07.2021 г.

Общите условия за допустимост на разходите по ПРСР се определят съгласно Регламент (ЕС) № 1303/2013 г., ЗУСЕСИФ, ПМС 189/28.07.2021 за определяне на национални правила за допустимост на разходите по програмите, съфинансирани от европейските структурни и инвестиционни фондове (ЕСИФ) за програмен период 2014-2020. НАРЕДБА № 4 от 30.05.2018 г. за условията и реда за изплащане, намаляване или отказ за изплащане, или за оттегляне на изплатената финансова помощ за мерките и подмерките по чл. 96, т. 2 от Закона за подпомагане на земеделските производители, както и всички други приложими нормативни актове на европейското и национално законодателство.

В допълнение, специфичните допустими и недопустими разходи, както и всякакви процентни и други ограничения по отношение на разходите за всяка конкретна процедура се определят изчерпателно в съответните Условия за кандидатстване и изпълнение и съпътстващите ги документи.

КАК СЕ ОПРЕДЕЛЯ ЕДНО ПРЕДПРИЯТИЕ ДАЛИ Е МИКРО, МАЛКО ИЛИ СРЕДНО?

Критериите за определяне на вида предприятие са два: **средносписъчен брой на персонала и финансов критерий**. Необходимо е предприятието да отговаря едновременно и на двата критерия, за да може да се ползва със статус на МСП.

От своя страна, финансовият критерий съдържа два алтернативни подкритерия: **годишен оборот и стойност на активите**.

Достатъчно е поне единият от двата финансови подкритерия да бъде изпълнен заедно с критерия за средносписъчен брой на персонала, за да може предприятието да бъде квалифицирано като МСП.

Ето и конкретните параметри:

Категория на предприятието	Численост (годишни работни единици)	Годишен оборот	или	Общ годишен баланс
Средно	< 250	≤ 50 милиона евро (през 1996 г. – 40 милиона евро)	или	≤ 43 милиона евро (през 1996 г. – 27 милиона евро)
Малко	< 50	≤ 10 милиона евро (през 1996 г. – 7 милиона евро)	или	≤ 10 милиона евро (през 1996 г. – 5 милиона евро)
Микропредприятие	< 10	≤ 2 милиона евро (преди това не е определен)	или	≤ 2 милиона евро (преди това не е определен)

Тези прагове важат само за самостоятелни предприятия.

Предприятия, които са част от по-голяма групировка /холдинг, свързани предприятия и тн./, ще трябва да преизчислят с данните за персонала/оборота/общия баланс на свързаните предприятия.

КАКВА РАБОТА ИЗВЪРШВА КОНСУЛТАНТА ПО ПРОЕКТА?

Консултантът е посредника, който извършва цялата необходима подготовка по разработване на проектната идея, за да стигнете успешно до етапа на подаване на проекта в ИСУН.

Неговата работа започва с проектната идея и завършва с окончателното реализиране и финалната оценка на проекта. Консултантът ще създаде проектното предложение според изискванията на програмата и ще попълни съпътстващия го пакет проектни документи.

Ангажираността на консултанта към инвестиционния проект започва още от етапа на формулиране на инвестиционните намерения.

Ангажиментът на консултанта си личи по ценообразуването на възнаграждението.

Особено е важна етиката и спазването на конфиденциалността от страна на консултанта.

Необходимо е след като наемете консултанта да установите и поддържате добра текуща връзка с него, както и да прецените неговата ангажираност със задачата. За целта е важно да знаете, че:

- Добрият консултант трябва да разбере правилно вашата проектна идея и търсените от вас резултати;
- Добрият консултант трябва да опознае бизнеса ви в детайли преди да започне да пише проектното предложение;
- Добрият консултант познава добре условията на програмите, с които работи и ви уведомява непрекъснато за недопустимите дейности и спазването на конкретните изисквания. Така се избягват възможни грешки, които водят до отпадане на проектното ви предложение;
- Добрият консултант има ясен ангажимент към проекта и е откровен с вас;
- Добрият консултант предприема необходимите действия, за да защити на различните етапи от проектния процес вашите интереси;
- Осигурявайте му необходимата обективна информация, за да може консултанта да ви предлага допустимите от програмата действия и решения.

КАКВО Е БЕЗВЪЗМЕЗДНА ФИНАНСОВА ПОМОЩ?

Като член на Европейския съюз България има възможност да се възползва от безвъзмездно финансиране в различни области и отрасли. Това са парични средства, отпуснати по различни европейски програми, които най-често включват и национално съфинансиране. Въпросните безвъзмездни помощи се отпускат с цел изпълнение на проекти, които са насочени към постигането на определени резултати, резониращи с политиките на Европейския съюз и страната членка.

Бенефициент по програмите за безвъзмездно финансиране може да бъде стопански субект от публичен или частен характер, който отговаря за изпълнението и управлението на конкретния проект. Финансова помощ се отпуска по най-различни програми, и тя може да се получи от:

- ✚ [Изследователи;](#)
- ✚ [Земеделски производители и предприятия в селските райони;](#)
- ✚ [Малки и средни предприятия;](#)
- ✚ [Млади хора;](#)

- [Публични институции](#);
- [Неправителствени организации, организации с нестопанска цел](#);
- [Други бенефициери](#).

КАКВИ ВИДОВЕ ФИНАНСИРАНИЯ СА ДОСТЪПНИ?

ЕС предоставя финансиране за редица проекти и програми. Той прилага строги правила, за да се гарантира стриктен контрол върху начина, по който се използват средствата, както и че те се изразходват по прозрачен и отговорен начин.

Финансирането от ЕС се предоставя под редица различни форми:

- [безвъзмездни средства](#) – отчасти финансирани от ЕС и отчасти от други източници; обикновено се предоставят след публични съобщения, наричани покани за представяне на предложения
- субсидии, управлявани от национални и регионални органи
- [заеми, гаранции и дялов капитал](#) като форми на финансова помощ в подкрепа на политиките и програмите на ЕС
- награди за победители в различни конкурси за „най-добър проект“ или други подобни отличия.

ВИДОВЕ УПРАВЛЕНИЯ НА СРЕДСТВАТА ОТ ЕС

Пряко

Финансиране, управлявано от ЕС, обикновено под формата на безвъзмездни средства за конкретни проекти, свързани с политиките на Съюза. Можете да кандидатствате за този вид финансиране, като отговорите на покани за представяне на проектни предложения.

Споделено управление

Системата за финансиране се управлява основно в партньорство с национални и регионални органи, на която се падат около 80 % от бюджета на ЕС. За целта се използват 5 основни фонда в рамките на [европейските структурни и инвестиционни фондове](#):

- [Европейски фонд за регионално развитие](#) – регионално и градско развитие;
- [Европейски социален фонд](#) – социално приобщаване и добро управление;
- [Кохезионен фонд](#) – икономическо сближаване на по-слабо развитите региони;
- [Европейски земеделски фонд за развитие на селските райони](#);
- [Европейски фонд за морско дело и рибарство](#).

Непряко

Финансирането се управлява основно от националните и регионалните власти, а не от ЕС. Можете да кандидатствате за този вид финансиране на национално равнище. Това е най-често срещаното финансиране.

ФИНАНСИРАЩИ ПРОГРАМИ ЗА БИЗНЕСА В ПЕРИОДА 2021-2027 Г.

През програмния период 2021-2027 г., представителите на бизнеса ще могат да кандидатстват за получаване на европейски средства за финансиране на проектите си основно по:

- „Плана за възстановяване и устойчивост“;
- Програма „Конкурентоспособност и иновации в предприятията“ (ПКИП);
- Програма „Развитие на човешките ресурси“;
- „Стратегически план за развитие на земеделието и селските райони“;
- „Хоризонт Европа“;
- Програмата за Трансгранично сътрудничество Интеррег VI- А Гърция - България 2021 – 2027 г.,;
- Финансовият механизъм на Европейското икономическо пространство (ЕИП) и Норвежкия финансов механизъм, които подкрепят политиката на сближаване на ЕС за изграждането на по-силна Европа

КАК СЕ ОТПУСКА БЕЗВЪЗМЕЗДНАТА ФИНАНСОВА ПОМОЩ?

Безвъзмездни средства се отпускат след кандидатстване по обява, наречена „Покана за предоставяне на проектни предложения“. Получателите на такова финансиране се обявяват публично и се публикуват онлайн в сайта на съответната програма. Това е базата данни за бенефициерите на съответната програма. Обикновено в базата данни се съдържа информация за субекта/фирма, земеделски производител или организация/, който ще получи финансовата помощ, целта на проекта, отпуснатата сума, кой е Управляващия орган на програмата и от кой европейски източник (програма, фонд, план и др.) на ЕС е осигурено финансирането.

КАК СЕ КАНДИДАТСТВА ЗА БЕЗВЪЗМЕЗДНА ФИНАНСОВА ПОМОЩ?

Кандидатстването става посредством съответните управляващи органи в държавата или в региона в който сте регистрирани, можете да кандидаствате и директно, ако програмата се управлява от специална структура на ЕС. Когато имате нагласа да кандидатствате необходимо е да следите отворените покани и да се спрете на подходяща за вашата идея покана.

Първо трябва да се уверите, че сте допустим бенефициент и планираните проектни дейности също са допустими. Да се запознаете със сроковете и с размера на финансовия ресурс, който се изисква от бенефициента. Ето защо трябва много внимателно и стриктно трябва да прочетете указанията и да се запознаете с исканите доказателствени и подкрепящи документи.

Всяка покана е различна и има своите специфични изисквания и особености. Част от тях налагат условие за задължително сътрудничество между бенефициента и партньори от България или от други страни, членки на Европейския съюз или асоциирани държави.

Партньори от такова естество можете да потърсите по няколко начина:

- Обръщате се за подкрепа към проверени ваши партньори и ги каните за продължаване на партньорството;
- Съществуват и специални онлайн търсачки, които да улеснят намирането на нови партньори с които да установите пряка връзка или да започнете кореспонденция;
- Без такова партньорство е невъзможно изпълнението на даден трансграничен проект, проект по програма Хоризонт Европа, проект финансиран от Финансовият механизъм на Европейското икономическо пространство (ЕИП) и др.
- Понякога се изисква и изграждане на публично-частно партньорство, затова трябва да установите връзка с местните/регионалните управляващи органи и институции и да потърсите тяхното съдействие при възникнала необходимост.

КАК ДА ОТКРИЕМ ПОДХОДЯЩАТА ЗА НАШАТА ИДЕЯ ПРОГРАМА?

- Направете проучване в Интернет – има доста сайтове, които публикуват актуална информация за европрограмите.
- Проверете Информационната система за управление и наблюдение на средствата от ЕС в България 2020 (ИСУН 2020). В уебсайта на системата има търсачка, в която можете да въведете населеното си място и параметрите на организацията си и да проверите има ли подходящи за вас програми.
- Обърнете се към институциите, които се явяват управляващ орган по дадената програма – например Министерството на земеделието и горите, Министерството на икономиката, Министерството на регионалното развитие и благоустройството, Министерството на труда и социалната политика и др.
- На регионално ниво можете да посетите местната инициативна група.
- Посетете областните информационни центрове – тяхна задача е да предоставят информация за възможности за европейско финансиране. Те често организират и информационни събития за целевите групи с идеята за популяризиране възможностите на програмите и/или представяне на резултатите от вече реализирани проекти.

КОЙ МОЖЕ ДА ПОЛУЧИ БЕЗВЪЗМЕЗДНА ФИНАНСОВА ПОМОЩ?

- Безвъзмездна финансова помощ могат да получат фирми, земеделски производители, неправителствени организации, научни изследователи (по програмата Хоризонт Европа), както и млади хора (например по програмата Еразъм+). Обикновено всяка програма изброява допустимите кандидати.
- Европейският съюз изключително рядко финансира проектните разходи на 100%, това се среща по-често при публичните структури и НПО. Бенефициерът предприемач обикновено съфинансира спечеления проект със собствени средства, което налага наличието на стабилни финанси или предварително осигурен кредит.
- Европрограмите целят да подкрепят основно успешни и опитни предприемачи и земеделски производители, които имат ясна цел и добре обоснован бизнес план. Необходимо е да се покаже, че те разполагат със собствен капацитет включващ: изградена материална база, финансови възможности, експертиза (подготвен екип с опит и професионална подготовка) с което да се докаже, че успешно може да се реализира проекта.

ТРЯБВА ЛИ ЗАДЪЛЖИТЕЛНО ДА СЕ ОБЪРНЕТЕ КЪМ КОНСУЛТАНТ?

Кандидатстването за безвъзмездна финансова помощ често налага ползване услугите на специализиран консултант по разработване и управление на проекти. Вие можете да се възползвате от подобна услуга, ако не разполагате с подготвен проектен екип или вие самият не притежавате експертиза в тази област. За да направите правилен избор на консултант потърсете препоръки от ваши познати за добри консултанти по разработване и управление на проекти. След като ви препоръчат съответния консултант проведете среща с него за да придобиете лични впечатления.

След проведената среща преценете дали ще използвате услугите на такъв специалист само за написването на проекта или ще се възползвате и за управлението на проекта след неговото одобрение.

Ако в крайна сметка решите да работите с консултант, задължително подпишете договор за изпълнение на услугата, включващ ясна и точна формулировка на поетите от него ангажименти, срокове и отговорности.

Компетентният консултант ще ви помогне да си изясните процеса и да знаете как трябва да се подготвите по съответната програма и какви препятствия можете да очаквате. Всеки добре подготвен професионален консултант би могъл да разработи вашата проектна идея и да окомплектова и качи в ИСУН целия пакет от документи.

Ако добре се справи консултантът с разработката на проекта на по-късен етап можете да подпишете договор и за неговото управление, което включва: работа с цялата документация в ИСУН, подготовка и провеждане на тръжните процедури, разработване на техническия и финансов отчет/заявките за плащане, чрез които ще можете да получите изразходваните по проекта финансови средства.

Имайте предвид, че някои консултанти са добри в разработването, а други в управлението на проекти. Информирайте се добре предварително, за да знаете какви действия да предприемете и да не направите грешен избор.

Без значение дали ще ползвате услугите на професионален консултант по европейски проекти или ще подготвите проектното предложение сами, не бива да забравяте следното: **повечето такива конкурси нямат опция за поправка или допълване на входящите документи.** Трябва да работите прецизно и внимателно, за да не бъде отхвърлен вашия проект при неговата оценка.

ВАЖНО: *По някои програми използването на консултант е допустим разход по проекта, а за други – разходите не се признават. Ако е допустим по дадена програма, този разход на по-късен етап той ще ви бъде възстановен.*

НЕ БЪРЗАЙТЕ, А ОБМИСЛЕТЕ ВНИМАТЕЛНО ПОСОЧЕНИТЕ ВЪПРОСИ

Имате идея, но тя е неясна и лишена от детайлно описание. За да я опишете по най-добрия начин, е необходимо първо да си отговорите на следните въпроси:

- ✚ Какъв проблем искате да решите с проектното предложение?
- ✚ Каква цел си поставяте и какви резултати искате да постигнете? Те биха ли решили вашия проблем и в каква степен?
- ✚ Какви дейности трябва да планирате, за да изпълните набелязаните цели?
- ✚ В какъв срок можете да изпълните проекта? Планираните проектни дейности ще могат да ли се реализират успешно и при какви условия?
- ✚ Има ли опасност от възникването на външни, независещи от вас проблеми, които могат да попречат на постигане на резултатите? Какви превантивни мерки планирате?
- ✚ Какъв е размерът на финансовите инвестиции, които ще са ви необходими за изпълнение на проектното предложение? Можете ли да ги осигурите в необходимия срок и в необходимия размер?

След като си отговорите на тези въпроси можете да разгледате формулярите и съпровождащите ги документи и да започнете да ги попълвате.

КАК ДА РАЗРАБОТИТЕ ПРОЕКТНО ПРЕДЛОЖЕНИЕ С ДОБРО КАЧЕСТВО?

В процеса на попълване на проектните документи обмислете внимателно:

- ✚ Дали вашата фирма/организация има реална необходимост от дейностите, които са предмет на проектите по съответната програма. Ако това е така – дали безвъзмездната финансова помощ е най-добрият начин за решаване на вашия проблем? Не забравяйте, че задължението ви не се изчерпва само с входирането на добре окомплектовани документи. Управлението на един такъв проект е огромна отговорност и изисква значителен разход на време и ресурси. След края на проекта има и един доста дълъг период на устойчивост, през който трябва да развивате определени дейности и/или да поддържате определен екип и работни места.
- ✚ Задайте си въпроса достатъчно добре ли сте подготвени финансово, за да подсигурите едно подобно начинание. В повечето случаи безвъзмездната парична помощ покрива само една част от необходимата сума за изпълнение на

проекта. Останалото ще трябва да се осигури от бенефициера. В някои от програмите няма аванс или той трябва да се гарантира със същата сума или с някаква недвижима собственост, което допълнително затруднява бенефициера. Освен това трябва да се осигури и префинансирането на проекта. Преценете внимателно дали фирмата ви може да си позволи такъв голям разход, без това да навреди на дейността ѝ. Ако в даден етап от изпълнението на проекта нямате възможност да се разплатите с подизпълнителите, няма да можете да подадете искане за изплащане и по този начин се възпрепятства успешното довършване на проекта.

- Съберете възможно най-много ценови оферти от подизпълнители и не пропускайте да калкулирате дори най-дребните разходи, например ток, вода, транспорт и др. Ако не сте специалист в конкретната област потърсете помощта на специалисти, които да ви посочат всички финансови разходи. В последните години високата инфлация бързо повишаваше планираните разходи, което накара някои от предприемачите да не подпишат одобрения вече проект, тъй като ги заплашваше опасност от неизпълнение на проекта.
- Опитайте се да предвидите какви са рисковете /проблемите и препятствията/ с които бихте се сблъскали по време на изпълнението на проекта и как планирате да се справите с тях. Отделете достатъчно време на това, защото много често неговото пропускане създава доста главоболия на бенефициерите на по-късен етап при изпълнението на проектните дейности.
- Формулирайте ясно какви са очакваните резултати и как можете да задържите постигнатото, дори след приключване на проекта. Оценителните комисии високо ценят устойчивостта на проектната идея и особено, ако сте отделили внимание за опазването на околната среда.
- Проучете конкуренцията. Смятате ли, че тяхното проектно предложение е по-добро, а техният бизнес план по-успешен? Направете така, че вашето проектно предложение да ги превъзхожда и да е съобразен изцяло с изискванията на програмата.
- Не пренебрегвайте критериите за оценка, защото те са важен показател за вашата проектна оценка от Оценителната комисия, напротив стремете се да постигнете максимален ефект, който да ви гарантира висока оценка.
- Опишете какви са индикаторите, по които ще измервате изпълнението на проекта. Те трябва да са точни, ясно дефинирани и количествено измерими. Индикаторите ще бъдат използвани за мониторинг на начинанието ви както от вас, така и от управляващия орган на съответната програма и затова внимавайте те да са реалистични и постижими.
- Не се хвърляйте веднага към прекалено мащабни проекти. Добре е да започнете първо с нещо по-малко, което ще ви позволи да се запознаете с етапите и процедурите, през които се преминава. Така ще можете сравнително безрисково да проверите дали имате капацитета да се справите с ръководенето и изпълнението на един такъв проект. След това вече можете да мислите за надграждане и поставяне на по-високи цели.
- Проверявайте всички изчисления в бюджета или в Бизнес плана по няколко пъти. Уверете се, че сте ги попълнили правилно и сте подготвили необходимия набор от документи.

- ✚ Информирайте се за крайните срокове за кандидатстване и се уверете, че няма да ги пропуснете.
- ✚ Направете качествено прединвестиционно проучване, за да можете да дадете добра обосновка на необходимостта от проекта.
- ✚ Не вписвайте в бюджета разходи, чиято необходимост не можете да оправдаете. Ако смятате да похарчите пари за неща, които не са жизненоважни за изпълнението на проекта, рискувате той да бъде отхвърлен. Не залагайте дейности, чиято продължителност е нереалистична или неоправдано дълга.
- ✚ Въоръжете се с търпение – бюрокрацията, през която трябва да премине едно такова проектно предложение, е много голяма и понякога периода е много дълъг, така че ще ви е необходима солидна доза търпение.

След като преминете успешно процедурата по входиране на проектното предложение, трябва да знаете, че то ще се конкурира с проектите на останалите кандидати по същата покана. Не всички кандидати ще спечелят Безвъзмездната Финансова Помощ. Одобряването се извършва от Оценителна комисия и обикновено това отнема около 3 до 6 месеца, а понякога и доста повече, считано от крайния срок за подаване на документите.

При кандидатстване по програмите за развитие на селските райони процедурата по одобрение може да продължи и цяла година.

Фирмите и организациите с одобрени проекти най-често получават от 20 до 50% от договорената сума авансово, при ПРСР това е само срещу банкова гаранция, а по ОПИК верифицирането е след като се направят разходите, или 20% аванс с банкова гаранция. Остатъкът от финансирането се отпуска поетапно, на един или повече траншове. За всички направени разходи по проекта се изисква подробен отчет и набор от документи.

КАКВО Е УСПЕШЕН ПРОЕКТ? /ОБОБЩЕНИЕ/

За да изработите и изпълните успешен проект трябва да се съобразите със следните изисквания:

1. Идентифицирате нуждите си и формулирате основния проблем/и, който/които ви пречи/ат да вървите напред в бизнеса;
2. Отговорете си на въпроса: „Какво искате да постигнете?“. Поставете си реалистични и изпълними цели, които са в синхрон с фирмената ви стратегия и ще спомогнат да се реши вашият проблем или потребност;
3. Определете какви дейности е необходимо да извършите, за да постигнете заложените цели. Можете ли да обезпечите ресурсно проекта?;
4. Определете колко време ще ви е необходимо, за да изпълните проекта
5. Планирайте разходите по проекта и осигурете финансов ресурс за префинансиране и съфинансиране;
6. Потърсете подходяща програма за реализиране на вашата идея. Всяка процедура поставя конкретни изисквания: към вас като кандидат, към проектите/дейностите и към разходите.
7. Запознайте се с целия пакет документи за кандидатстване – Насоки/указания за кандидатстване, документи за попълване, документи за информация и оперативното ръководство. Ако при прочита у вас са възникнали въпроси, задайте ги на посочените в Насоките за кандидатстване адреси. Въпроси могат да се задават само в рамките на определен срок;

8. Представете точно и аргументирано проблемите на вашето предприятие/земеделско стопанство и средствата за тяхното разрешаване. Уверете се, че поставените в проекта цели се намират в синхрон с целите на съответната програма;
9. Докажете, че сте осигурили ресурсната, времева и финансова обезпеченост на проекта и разполагате с всичко необходимо за да го изпълните успешно.
10. Опишете подробно предвидените по проекта дейности, както и необходимостта от тях, и планирайте реалистично времето за тяхното изпълнение. Предвидете времеви буфер за непредвидени ситуации.
11. Опишете реалистично индикаторите за измерване на постигнатите резултати по проекта.
12. Съобразете се с указаните ограничения по бюджетни пера и с максималния размер и интензитет на безвъзмездна помощ при изготвяне на бюджета;
13. Помнете, че сключеният Договор за безвъзмездна финансова помощ ви дава шанс да реализирате успешен проект, но дали това ще стане зависи от управлението на изпълнението на проекта;
14. Разпределете ролите в проектния екип, като се съобразите със знанията и уменията, които се изискват за всяка роля. Всеки член от екипа трябва да знае за какво отговаря, какви права има и какви резултати трябва да постигне.
15. Осигурете непрекъснат мониторинг на изпълняваните дейности по проекта. Отчитайте възможните рискове и вземете превантивни мерки, за да не допуснете те да се превърнат в проблем, който може да доведе до неизпълнение на проекта или на част от него. 1
16. Осигурете спазване на изискванията за избор на изпълнители по проекта. Възползвайте се от предварителния контрол, който се извършва от Договарящия орган.
17. Планирайте наложителни промени по Договора за безвъзмездна финансова помощ навреме, защото те подлежат на одобрение от УО, преди да влязат в сила или в максимално кратък срок;
18. Осигурете изпълнението на всички дейности по проекта и постигането на заложените резултати. Неизпълнени и/или погрешно изпълнени дейности и/или невъзможността да се постигнат заложените по проекта резултати може да доведе до провал на проекта или до намаляване на размера на безвъзмездната помощ в зависимост от констатираните пропуски.

Ако след изпълнението на проекта сте постигнали всички набелязани цели и резултати и е налице удовлетвореност във всички заинтересовани страни - вие сте успели да подготвите и изпълните един наистина успешен проект.

НОВА НАЦИОНАЛНА ДЕФИНИЦИЯ, КОЯТО ОПРЕДЕЛЯ ЕДНА ОБЩИНА КАТО „СЕЛСКИ РАЙОН“

Според националната дефиниция до момента, селските райони включваха общините, в които най-голямото населено място има население до 30 000 души. В новия програмен период на Общата селскостопанска политика (ОСП) това се променя.

В Стратегическия план на България, който вече е изпратен за одобрение в Брюксел, е записана нова национална дефиниция, която определя като “селски район” общините, в които **няма населено място с население над 15 000 души**.

И ако **досега 231 общини** от общо 264 в страната бяха определени като селски, в Стратегическия ни план е ясно записано, че в периода 2023-2027 г. с определението “селски общини”, ще се класифицират **едва 215 от общините в България**.

Благодарение на новата дефиниция отпадат ключови населени места с развито земеделие в различни сектори - животновъдство, зеленчукопроизводство, винарство и други.

Например някои от населените места, които отпадат по новата дефиниция за селски район, са: Гоце Делчев, Петрич, Сандански, Айтос, Карнобат, Севлиево, Троян, Лом, Карлово, Нова Загора, Ботевград, Самоков, Стамболийски и други.

Ето списък на общините, записани в стратегическия ни план, влизащи в дефиницията “селски район”:

Благоевград – Банско, Белица, Гърмен, Кресна, Разлог, Сатовча, Симитли, Струмяни, Хаджидимово, Якоруда
 Бургас – Камено, Малко Търново, Несебър, Поморие, Приморско, Руен, Созопол, Средец, Сунгурларе, Царево
 Варна – Аврен, Аксаково, Белослав, Бяла – Варна, Ветрино, Вълчи дол, Девня, Долни Чифлик, Дългопол, Провадия, Суворово
 Велико Търново – Елена, Златарица, Лясковец, Павликени, Полски Тръмбеш, Стражица, Сухиндол
 Видин – Белоградчик, Бойница, Брегово, Грамада, Димово, Кула, Макреш, Ново село,

Ружинци,	Чупрене
Враца – Борован, Бяла Слатина, Козлодуй, Криводол, Мездра, Мизия, Оряхово, Роман, Хайредин	
Габрово –	Дряново, Трявна
Добрич – Балчик, Генерал Тошево, Добрич-селска, Каварна, Крушари, Тервел, Шабла	
Кърджали – Ардино, Джебел, Кирково, Крумовград, Момчилград, Черноочене	
Кюстендил – Бобов дол, Бобошево, Кочериново, Невестино, Рила, Сапарева баня, Трекляно	
Ловеч – Априлци, Летница, Луковит, Тетевен, Угърчин, Ябланица	
Монтана – Берковица, Бойчиновци, Брусарци, Вършец, Вълчедръм, Георги Дамяново, Медковец,	Чипровци, Якимово
Пазарджик – Батак, Белово, Брацигово, Лесичево, Ракитово, Септември, Стрелча, Сърница	
Перник –	Брезник, Земен, Ковачевци, Радомир, Трън
Плевен – Белене, Гулянци, Долна Митрополия, Долни Дъбник, Искър, Кнежа, Левски, Никопол,	Пордим, Червен бряг
Пловдив – Брезово, Калояново, Кричим, Куклен, Лъки, Марица, Перушица, Първомай, Раковски,	Родопи, Садово, Сопот, Съединение, Хисаря
Разград – Завет, Исперих, Кубрат, Лозница, Самуил, Цар Калоян	
Русе – Борово, Бяла, Ветово, Две Могили, Иваново, Сливо поле, Ценово	
Силистра – Алфатар, Главиница, Дулово, Кайнарджа, Ситово, Тутракан	
Сливен –	Котел, Твърдица
Смолян – Баните, Борино, Девин, Доспат, Златоград, Мадан, Неделино, Рудозем, Чепеларе	
София – област – Антон, Божурище, Годеч, Горна Малина, Долна баня, Драгоман, Елин Пелин, Етрополе, Златица, Ихтиман, Костенец, Костинброд, Мирково, Пирдоп, Правец, Своге,	Сливница, Чавдар, Челопеч
Стара Загора – Братя Даскалови, Гурково, Гълъбово, Мъглиж, Николаево, Опан, Павел Баня,	Раднево, Чирпан
Търговище –	Антоново, Омуртаг, Опака, Попово
Хасково – Ивайловград, Любимец, Маджарово, Минерални бани, Симеоновград, Стамболово,	Тополовград
Шумен – Велики Преслав, Венец, Върбица, Каолиново, Каспичан, Никола Козлево, Нови	Пазар, Смядово, Хитрино
Ямбол – Болярово, Елхово, Стралджа, Тунджа	

В Стратегическия ни план е записано още, че в селските райони по подхода ВОМР влизат общини, в които няма населено място с население над 30 000 души.

Ще бъде ли одобрен така плана? Ще се правят ли корекции и ще засегнат ли те определенията за селски район - предстои да разберем.

КОИ НАСЕЛЕНИ МЕСТА СЕ СЧИТАТ ЗА НЕОБЛАГОДЕТЕЛСТВАНИ РАЙОНИ?

Наредбата за определяне на критериите за необлагодетелствани райони и териториалния им обхват влиза в сила от 26.02.2008 г. И е приета с ПМС № 30 от 15.02.2008 г.

Необлагодетелствани райони са:

1. планински райони;

2. райони с ограничения, различни от планинските.

Планинските райони са землищата на населените места, които отговарят поне на един от следните критерии и показатели:

1. средна надморска височина минимум 700 m;
2. среден наклон на терена минимум 20 %;
3. средна надморска височина минимум 500 m в комбинация със среден наклон на терена минимум 15 %.

Хомогенизиран се землища и група от землища, съседни на планинските, които имат минимум 90 % обща граница с планински землища.

В териториалния обхват на планинските райони се включват землищата на населените места, посочени в приложение № 1 на наредбата.

Райони с ограничения, различни от планинските, са землищата на населени места, които са определени в съответствие с чл. 32 от Регламент (ЕС) № 1305/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 17 декември 2013 г. относно подпомагане на развитието на селските райони от Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони (ЕЗФРСР) и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1698/2005 на Съвета (Регламент (ЕС) № 1305/2013) (ОВ, L, бр. 347 от 20 декември 2013 г.) и са със среднопретеглена категория на земеделските земи шеста или по-неблагоприятна.

В териториалния обхват на районите с ограничения, различни от планинските, се включват землищата на населените места, посочени в приложение № 2 на наредбата.

Планински райони
/Част от приложение 1/

ЕКАТТЕ	Област	Община	Наименование на населено място
03681	Хасково	Ивайловград	Белополци
06817	Хасково	Ивайловград	Бубино
10906	Хасково	Ивайловград	Ветрушка
11199	Хасково	Ивайловград	Вис
15179	Хасково	Ивайловград	Глумово
16835	Хасково	Ивайловград	Горно Луково
16941	Хасково	Ивайловград	Горноселци
17169	Хасково	Ивайловград	Горско
22705	Хасково	Ивайловград	Долно Луково
22825	Хасково	Ивайловград	Долноселци
35143	Хасково	Ивайловград	Казак
35997	Хасково	Ивайловград	Камилски дол
47545	Хасково	Ивайловград	Меден бук
53429	Хасково	Ивайловград	Одринци
55628	Хасково	Ивайловград	Пашкул
57769	Хасково	Ивайловград	Попско
65485	Хасково	Ивайловград	Сборино

77520	Хасково	Ивайловград	Хухла
80995	Хасково	Ивайловград	Черни рид
81044	Хасково	Ивайловград	Черничино
81829	Хасково	Ивайловград	Чучулига
06584	Хасково	Маджарово	Брусевци
14060	Хасково	Маджарово	Габерово
16496	Хасково	Маджарово	Горни Главанак
16907	Хасково	Маджарово	Горно поле
22856	Хасково	Маджарово	Долно Съдиево
27663	Хасково	Маджарово	Ефрем
46084	Хасково	Маджарово	Маджарово
46632	Хасково	Маджарово	Малко Попово
63313	Хасково	Маджарово	Румелия
66086	Хасково	Маджарово	Селска поляна
00446	Хасково	Минерални бани	Ангел войвода
70651	Хасково	Минерални бани	Сърница
39001	Хасково	Свиленград	Костур
07781	Хасково	Стамболово	Бял кладенец
61025	Хасково	Стамболово	Рабово

Райони с ограничения, различни от планинските
/Част от приложение 2/

ЕКАТТЕ	Област	Община	Наименование населено място на
65574	Хасково	Димитровград	Светлина
68669	Хасково	Димитровград	Сталево
05904	Хасково	Ивайловград	Ботурче
06625	Хасково	Ивайловград	Брусино
07733	Хасково	Ивайловград	Бялградец
18054	Хасково	Ивайловград	Гугутка
29101	Хасково	Ивайловград	Железино
36508	Хасково	Ивайловград	Карловско
37410	Хасково	Ивайловград	Кобилино
38317	Хасково	Ивайловград	Конници
43308	Хасково	Ивайловград	Ленско
51857	Хасково	Ивайловград	Нова ливада
53789	Хасково	Ивайловград	Орешино
56633	Хасково	Ивайловград	Планинец
57145	Хасково	Ивайловград	Покрован

59197	Хасково	Ивайловград	Пъстроок
62935	Хасково	Ивайловград	Розино
67862	Хасково	Ивайловград	Соколенци
03544	Хасково	Любимец	Белица
10286	Хасково	Любимец	Васково
14787	Хасково	Любимец	Георги Добрево
34014	Хасково	Любимец	Йерусалимово
46574	Хасково	Любимец	Малко градище
54033	Хасково	Любимец	Оряхово
46557	Хасково	Маджарово	Малко Брягово
06803	Хасково	Минерални бани	Брястово
11106	Хасково	Минерални бани	Винево
36325	Хасково	Минерални бани	Караманци
38042	Хасково	Минерални бани	Колец
68237	Хасково	Минерални бани	Спахиево
70250	Хасково	Минерални бани	Сусам
72103	Хасково	Минерални бани	Татарево
10152	Хасково	Свиленград	Варник
20674	Хасково	Свиленград	Дервишка могила
43205	Хасково	Свиленград	Левка
43877	Хасково	Свиленград	Лисово
48533	Хасково	Свиленград	Михалич
48698	Хасково	Свиленград	Младиново
49446	Хасково	Свиленград	Мустрак
55645	Хасково	Свиленград	Пашово
61131	Хасково	Свиленград	Равна гора
23964	Хасково	Симеоновград	Дряново
38368	Хасково	Симеоновград	Константиново
65721	Хасково	Симеоновград	Свирково
73821	Хасково	Симеоновград	Тянево
11822	Хасково	Стамболово	Войводенец
39400	Хасково	Стамболово	Кралево
59207	Хасково	Стамболово	Пътниково

65629	Хасково	Стамболово	Светослав
68727	Хасково	Стамболово	Стамболово
73585	Хасково	Стамболово	Тънково
07346	Хасково	Тополовград	Българска поляна
24013	Хасково	Тополовград	Капитан Петко войвода
49219	Хасково	Тополовград	Мрамор
53802	Хасково	Тополовград	Орешник
53895	Хасково	Тополовград	Орлов дол
56664	Хасково	Тополовград	Планиново
58428	Хасково	Тополовград	Присадец
61491	Хасково	Тополовград	Радовец
65156	Хасково	Тополовград	Сакарци
72761	Хасково	Тополовград	Тополовград
76100	Хасково	Тополовград	Филипово
77325	Хасково	Тополовград	Хлябово
06080	Хасково	Харманли	Браница
07315	Хасково	Харманли	Българин
23011	Хасково	Харманли	Доситеево
23741	Хасково	Харманли	Дрипчево
32487	Хасково	Харманли	Изворово
38011	Хасково	Харманли	Коларово
51041	Хасково	Харманли	Надежден
53237	Хасково	Харманли	Овчарово
54448	Хасково	Харманли	Остър камък
62832	Хасково	Харманли	Рогозиново
77181	Хасково	Харманли	Харманли
80552	Хасково	Харманли	Черепово
83377	Хасково	Харманли	Шишманово
18232	Хасково	Хасково	Гълъбец
39863	Хасково	Хасково	Криво поле
51682	Хасково	Хасково	Николово
51891	Хасково	Хасково	Нова Надежда
83288	Хасково	Хасково	Широка поляна

Източници на информация:

- ✚ Официален уебсайт на Европейския съюз.
- ✚ Единен информационен портал на европейските структурни и инвестиционни фондове.
- ✚ Портал “Евро програми”.
- ✚ Портал “Европейски програми за финансиране”.
- ✚ Информационна система за управление и наблюдение на средствата от ЕС в България 2020.
- ✚ https://initiativeyoung.com/2020/02/28/kak-da-otkriem-podhodiasti-programi-za-bezvyzmezdno-finansirane/?gclid=EAIaIQobChMIrZ7drbK49gIVFtN3Ch2EoAg6EAAAYASAAEgJedvD_BwE
- ✚ <https://www.lex.bg/laws/ldoc/2135580801>
- ✚ <https://www.bgfarmer.bg/Article/7602738;>
- ✚ <http://elitconsultbg.com/wp-content/uploads/2011/11/> .

Проект „Подкрепа на предприемачеството в областта на вътрешната преработка на качествени селскостопански продукти в областите Еврос, Хасково, Смолян и Кърджали“ (QUALFARM), е съфинансиран от Европейския фонд за регионално развитие (ЕФРР) и от национални фондове на страните, участващи в Програмата за трансгранично сътрудничество ИНТЕРРЕГ V-A Гърция-България 2014–2020.

Съдържанието на този материал е изцяло отговорност на Сдружение „Съюз за възстановяване и развитие“ и по никакъв начин не може да се счита, че отразява възгледите на Европейския съюз, участващите страни, Управляващия орган и Съвместния секретариат.

